

VIERROEDIGE EN VIJFROEDIGE HOOIBERG

Deze twee hooibergen zijn afkomstig uit Heeten en gebouwd door Berend Jan Hunneman. Hunneman was een self-made man, afkomstig van de Snippeling in Deventer, die zich had opgewerkt van boerenknecht en scheepsjager tot succesvol ondernemer. In 1886 bouwde hij een huis in Broekland. Door een bezoek aan het landgoed Hogenheim in Apeldoorn, waar hij het gebruik van kunstmest leerde kennen, kwam hij op het idee om achter Heeten een stuk (natte) heide en woeste gronden van 85 bunder te kopen om die te ontwateren en er vervolgens rogge en haver te verbouwen en hooi te winnen. Dit leidde tot algemene verwondering en hilariteit, maar het eerst gewonnen hooi was van een dermate hoge kwaliteit dat het vee, gewend aan karig hooi, het maar slecht verdragen kon. Toen eenmaal duidelijk was wat de kunstmest vermocht kreeg Hunneman vele navolgers, waaronder de Nederlandse Heidemaatschappij en zelfs uit Engeland was er interesse. De ontginning kreeg de naam Lombok, naar de Lombokexpeditie in Nederlands-Indië in 1894, die de op de ontginning meewerkende arbeiders ertoe aanzette 'We gaan naar Lombok toe' te zingen.

In weerwil van de algemene naam 'hooiberg' werd in beide bergen, naast hooi, ook ongedorste rogge en haver bewaard. In de vijfroeder (roeden is de naam van de verticale palen) werd dat vanaf de grond opgetast: eerst een laag rijshout voor de ventilatie, dan het hooi en de rogge kwam bovenop, omdat die al vrij snel, voor het wintervoederen van het vee, gedorst werd. In de vierroeder kwam hooi en rogge op de verhoogde tasvloer. In de ruimte onder deze tasvloer en onder de afdakjes waren zes paarden gestald en werd de kunstmest opgeslagen, beide van belang voor de ontginning.

Beide hooibergen zijn van het traditionele type, gebouwd van hout en met een riet- of vroeger strogedekte kap. Om het heffen van zo'n traditionele

hooibergkap mogelijk te maken zijn alle houtverbindingen flexibel uitgevoerd, dat wil zeggen dat er zo min mogelijk spijkers toegepast worden en dat er ruimte zit in alle houtverbindingen.

Ook waar toch ijzeren nagels zijn toegepast is er extra ruimte. Zo kan de kap als het ware per hoek opgetild worden, wat het werk minder zwaar maakt. Dit in tegenstelling tot modernere hooibergen van beton en metaal, die een kap hebben die in zijn geheel geheven wordt. Daarvoor gebruikt men liersystemen met staalkabels.

Een traditionele kap is opgebouwd uit lannen (de horizontale basis van de kap), waarop eerst een aantal zogeheten koningssporen komt, die in de top met elkaar verbonden worden. Daarop liggen, ongeveer een meter onder de top, de zwaarden. Op de zwaarden rusten de overige sporen (sparren of juffers geheten).

Dit is wezenlijk voor een oude hooiberg. Al deze sporen gaan met een aangepunte pen door de lannen en in deze regio maakt men er dan nog een klein oplangertje aan vast, dat over de lan loopt. De rieten top loopt in Oost-Nederland uit in een punt.